

POGANJAJ BÓH

ČAS OPIS EVANGELSKICH SERBOŤ

2. čisło

Budyšin, februar 1970

Lětnik 20

Hrono na mały rózka

Jezus rjeknje: „Toho, kiž ke mni přińdže, njewustorču.“ Jana 6, 37.

Wustorčeny być, je žalostny, zrudny wosud. W pohanstwje namakamy wustorčenych ludźi, zastorčene džěci. W starej Indiskej mějachu w ludu wjele „kastow“, klasow, skupinow. Najniša běše kasta Parijow, wustorčenych. Za čas fašizma běchu Židža pola nas zastorčeni ludžo. A přeco a přeco zaso su w swójbach toho abo tamneho, kiž so njehodžeše do swójbneho zwjazka, wustorčili.

Jezus to nječini. Wón je slubił: „Toho, kiž ke mni přińdže, njewustorču.“ Wón je so narodził jako zbožnik, pomocnik, wumožnik. To njesłuša do jeho wašnja, někoho wustorčić, někoho wopuščić, někoho ležo wostajić. Ale wón to čini z wěstym wuměnjenjom. To plaći tomu, kiž k njemu přińdže. To je runje tak kaž w tamnym krasnym slowje z jeho erta: „Tak je Bóh swět lubował, zo bychy wsítěcy, kiž do njeho wěrja, zhubjeni njebyli, ale wěčne žiwjenje měli.“ To njeplaći wsítkim bjez wuwzaća, ale jenož tym, kiž wo njeho rodža, kiž do njeho wěrja. A tak slubi Jezus to, štož w našim slowje steji, jenož tym, kiž k njemu přińdžeja. Rozsudžacy wokomik w žiwjenju zhubjencho syna, móc wučeknyé wšej zhubjenosci a hubjenosci, bě, jako sam sebi praže: „Ja chcu postany a k swojemu nanej hié!“ A jako wón přińdže, njewosta dale zhubjeny a wustorčeny syn — sam běše so wustorčil! —, ale bu znowa přiwraty. Nalětni pokutny džen a póstny čas před nami ležitej. My póněžmy k spowědži a k Božemu wotkazanju. Njejsmy hižo husto to jako słowo tróšta a pokoja slyšeli, hdyž je so nam před woltarjom wodaće hrěchow wuprajiło: „Nětk džié w Božim měrje! Chrystus rjeknje: Toho, kiž ke mni přińdže, njewustorču.“ A jako zapječatowanje smy potom dostali sakrament swjateho Božeho wotkazanja a smědžachmy toho wěsći być: Bóh je nas znowa přijal, my njejsmy wustorčeni ludžo.

Wězo: To wsítko so jenož stawa z wuměnjenjom, zo smy k njemu přišli, woprawdže přišli, zo njebě to jenož pobožne stare wašnje a cyrkwinska tradicija, zo smy jenož někajku křescansku winowatosć dopjelnili. Woprawdže, dyrbjachmy k njemu přińc, z cylej wutroba a dušu. Luther je nas w małym katechizmje wučil: „Tón je prawje dostojny a derje přihotowany, kiž čri słowam: „Za was date a přelata k wodawa-

Žiwjenje a žiwjenje, to njeje to samsne

Štož ma Božeho Syna, ma žiwjenje, štož Božeho Syna nima, tón nima žiwjenje.

Takle pisa Jan w swojim přnim lisce.

Móže žiwy čłowjek bjez žiwjenja być? Móže čłowjek bóle abo mjenje žiwy być?

Spominajmy na wbohich ludźi we Vietnamje. Hižom léta dołho tam surowa wójna zachadža. Bur na polu, samo džěci w šuli njesu sej swojeho žiwjenja wěsći, nježiwjajo na wbohich wojakow na frontomaj.

Je to žiwjenje?

Druhdy napinana hospoza rano stawajo wě, zo njebudže dawno móc wšo to dokonjeć, štož budže so wot njeje žadać. Wona skorži: „To tola žane žiwjenje wjace njeje.“

Druhdy muž jědže z džěla domoj a wě, što doma na njeho čaka: swójbny njeměr, zle słowa, hórke porokowanja. Tuž wostanje ducy domoj ze swojimi přečelemi w korémje sedžo a jim skiwli, zo doma za njeho žane žiwjenje njeje.

Lětsa zaso zběraju w ewangelskich cyrkwjach za chudych na zemi.

Mały džěl čłowjestwa je njesměrnje bohaty a wjetši džěl pak stawa a léha so hlódny. Po tysacach ludžo wšědnje z hlódnom mrěja!

Je to žiwjenje?

My słušamy do bohačkow swěta, ale nam so wostudži, stajnje slyšec a čitać wo chudych hlódumrějacych. W jednej z našich wosadow je so Patoržicu za chudych (Brot für die Welt) 1300,- hr nahromadziło. To je tola rjane znamjo křescanskeje woporniwoće! W tajkej wosadze je duchowne žiwjenje! Što je so we wašej wosadze nazběrało? Cyle wěsće nic tak nahladna ličba.

1300,- hr jako smilny dar za hlódnych. Mjez našimi wosadnymi je jich wjele, hdyž by móhl kóždy z nich z lochkosću 10 000,- hr wotedać.

Je naša tuposć, naša liwkosć, naša morwa wutroba znamjo duchowneho žiwjenja?

W Chrystusu je wěčne žiwjenje.

nju hrěchow... přetož słowo „za was“ chce měc same wěrjace wutroby.“ Derje tomu, kiž wě:

Nětk du ja k twojej hnadže po twojej, Jezu, radže, mi wodaj hrěchi wšě; na twoje swjate mjeno, so, Jezu, spuščam jeno. Tak hrěšnik wumoženy je.

La.

Wěčne žiwjenje so džensa započnje, hdyž smy w Chrystusu žiwi, hdyž nas pohnuwa Chrystusowy duch k dobrym skutkam.

Wěčne žiwjenje je pobožne, sprawne, čiste, dobročiwe, rjane a zbožowne. W tym smy ze swětnj wěru z wulkeho džěla přezjedne. Tež woni so prócuja wo nowe, lépsje, sprawniše žiwjenje. My dyrbjeli tutu swětnu wěru w jeje wysokich idealach připóznac a samo zrozumjenje měc za jich wotpokazanje našeje wěry do Chrystusa. Swět přeměnic po krutych zasadach. Podtlóčowanje čłowjekow, njeprawdu, wójny, haj wšo njedobre wotstronić. Hdyž to njeńdže z dobrym, potom z mocu.

Što pak ma tole wěčne žiwjenje na sebi, kotrež je nam date přez Chrystusa, kotrež mamy, hdyž wěrime do Chrystusa?

Najkrótša a wěrna wotmolwa by była: To je žiwjenje w lubosci.

Słowo „lubosć“ je wšak mjez nami tak zblědnyło, zo nas wjace wabić a zahorić njemože.

Jan pisa w samsnym swojim přnim lisce, kotryž horjeka hižom naspomnich: W lubosci njeje žaneje bojoseć. Dokonjana lubosć wumjeta wšu bojoseć.

Chrystusowych wučomnikow nje-trjeba so ničto boječ. Woni su pósli měra.

Chrystusowy wučomnik so nikoho njeboji. Přetož, što móhl jemu čłowjek zeškodzić? Wón drje by móhl w najhóršim padže jemu za čělnym žiwjenjom stać, ale ničto njemože jeho džělic wot Boha, njemože jemu wěčnosć wzac.

Hdžež je bojoseć přewinjena, tam je so nowe, swobodne, wěčne žiwjenje založilo.

To je jedne znamjo wěčného žiwjenja, zo wono bojoseć njeznaje.

Mi je dosć jasne, zo z tym njeje hišće wša krasnosć wěčného žiwjenja wuprajena. Kak móhli hdy wšo z jednym wuprajić?

Mi pak džensa (Tuton nastawk pisam na spočatku noweho léta.) na tym zaležeše, zo bych wam tole wěčne žiwjenje, kotrež mamy w Chrystusu, před woči stajil jako to žiwjenje bjez bojoseć, zo so njeby trjebał ničto nas boječ, zo so my njebychmy nikoho bojeji.

Tuž džimy takle bjez bojoseć do přichoda.

To sym wam pisal, kiž wy wěriće do mjena Božeho Syna, zo byšće wědželi, zo maće wěčne žiwjenje.

W.

Hišo dawno po hodžoch

„So hałžka zazeleni...“ — a nětko so hižo skoro pukaju štomy. Ale „štož smy slyšeli, štož smy ze swojimaž wočomaj widželi, štož smy sebi wobhladali a štož stej našej ruce wobmasałoj“, to traje. Zlě by było, hdy njeby! Nětko pak je so tola minyło to, na čimž abo we čimž so radowachmy a přeco zaso so radujemy.

„Škoda!“ móhł tón abo tamny wobžarować.

Abo: „Derje, zo je so minyło!“ móhł snano rjec druhi, wobohi.

Kajke drje je měł hody!

Ale njezdychujmy — na tajke abo hinaše wašnje. Jenó zo smy widželi, slyšeli a sebi wobhladali a nic jenož tak zwjeršnje. Čim dokładnišo, čim wěšćišo nam budže: to traje! A to trajace sebi wažimy. Čim wjace smy zhubili, čim bohatšo so nam naruna, štož smy zhubili.

Wopak wšak by było, hdyž njebychmy to zańć měli, štož je nam luby čłowjek darił. Nohajcy, kotrež běše Kilmorgnec nan dóstał, njeběchu wšak runjewon trajace, z wołmy — ničó wjele hódneje, po wójnje zhotowjene. Ale z kajkej lubosću wón na nje hladaše, z tajkim cunim posměwkom na swojim starym, ale dobročiwym wobliču. A džakowna za to, zo wón jeje snadny dar tak bohaće mytowaše, so wón tak nimo měry při sebi wjeseleše. To běše jeje wašnje přeco tak było. Džensa je jemu snano hišće bóle přichilena hač w jeju młodych lětach.

Tu so zetkašej, móhł rjec, lěta trajaca a z lětami pozložena lubosć jedneho k druhemu na rjane, zdobne wašnje na hodownych honach.

Dokelž smy dorosćeni, njejsmy drje tajke wjesele měli kaž w tamnych lětach, kotrymž smy dawno wotrostli, nadžijomnje pak nic chudše, ale znajmjeńša tola tajke, kaž Kilmorgnec nan a mać je měještaj. Tuž běše trěbne, zo sej wšitko dokładnje a z wěcywustojnosću wobhladachmy. Kaž to tež džěci drje činja, hdyž pruwuju, nic njeźdzakownje, a tak cyle skradžu při sebi rjeknu, zo njebyštaj nan abo mać to pytnyłoj: „Na tym wjele njeje“, žadajo abo požadajo hižom za tym, štož tajke džěčo trjeba, štož je jeho lětam bóle přiměrjene, byrnjež tež nic přeco trěbne.

A što je nětko nam trěbne w našich lětach? Smy dosć wěcywustojni, zo bychmy wědzeli, što so hodži a što nic za žiwjenje, kajkež je, zo bychmy runje tak strózbje pruwuju na kóncu snano tež prajili: „Na tym wjele njeje!“?

Žiwjenje wobedu, na kotrejuž runje spominachmy, njeběše chude, ale bohate było — tola poľne prócy, a hody swječeštaj pod słomjanej třěchu. Kilmorgnec nan trjebaše nohajcy. A jeho. Hana běše mudra dosć, zo jemu njeđari hoľbika, byrnjež wědžeše, kak wón hoľbiki nimo měry lubowaše, kaž wšitke Bože stworjenja.

A hdyž my njejsmy wěcywustojni dosć, wšak tón, kotryž je hody tak lubje na nas sej pomyslił, wě, što je nam trěbne, zo njebychmy měli jenož ćopľe nohi.

Tak móžachmy jenož radzić:

Tuž z wjeselošću chwatajmy a z pastyrjami hladaajmy,

što Bóh naš Knjez je wobradził a ze Synom nam přidželił.

Nětko na to swěru kedžbujće, što w pjeluškach a w žlobje je; tam namakaće džěčatko, kiž w swojej mocy džerži wšo.

A što su widželi, spóznali, zapřijeli? Žiwjenje!

Žiwjenje — nic tajke, kajkež je nam wšitkim znate dosć, kaž smy jo tež widželi, zo so jeho rudžachmy, dokelž běše tak strašnje wobchłódkowane a začěmnjene.

Žiwjenje — nic tajke, kajkehož so bojachmy, dokelž běše tak dwuwoblične. My so jemu dowěrjachmy w dobrej nadžiji, a potom so sta, zo běchmy tak nahle a njenadžicy wustorčeni z dobreho, ale nic trajaceho měra.

Žiwjenje — nic tajke, kajkež je nam wšitkim znate a kaž smy jo widželi, zo so jeho stróžachmy, dokelž móže być tak prózdné, při wšem džěle tak wostudľe, tak tupe, tak zrudne, kaž njebyło w nim ani škrěćki wjesela, lubosće, zahoritosće — čhiba za pjenjezy.

Žiwjenje je so nam zjewiło! W tajkich chudych pjeluškach! To so přeco njeđohladaš. Skoro pohóršowace, zo sebi tón abo tamny snano praji: „Tu ničó njeđobudžeš, ale jenož zhubiš.“

Pjeluški tak pohóršowace kaž wopluwane, zacpěte, na žiwjenje maľo podobne wobličo toho, kiž je sam žiwjenje, naš Knjez Jezus Chrystus.

Štomy so bórze pukaju!

Zhubjene džěci,

Chryst je na swěće!

Wjesel so!

Čłowjek na měsáčku a naša wěra

Wěra do Boha tež tu prawidlo

Dotal je kóžda generacija wot předchadžaceje móhla chětro jednorje přewzac zwučene wašnja, žiwjenski stil a system hódnotow, dokelž je praktisce žiwa byla podobnje kaž prjedownicy. Synojo su wot swojich nanow móhli přewzac wašnja džěla a žiwjenja. Hinak je tomu džensa, hdyž su džěci hustodosć w dospołnje hinašich wokolnosćach wotrostli hač jich starši. Tu so wuskućkujacy změny a spēšne wuwice bjez dwěla tež na wašnje nabožnych nahladow a nabožneho žiwjenja. To je tež přičina, zo zdawa so nam nabožna problematika džensnišeho čłowjeka často tak komplikowana a nowotarska. Mysľmy jenož na to, kak wusľědki a nastork poslednjeho koncila někotrehožkuli čłowjeka rozbudžuja a nuća, wo wěrje do Boha znowa přemysľowac. Njezabudžmy, zo sej analogisce techniskemu wuwicu tež wšelake nowe ideologije žadaja wot kóždeho křescana džensa jasne stejnišo.

Jeli so prašamy, kotry žiwjenski nahlad poskića čłowjekam ľěpše wuhľady do přichoda, to njetrjebamy wšak so jako křescenjo hańbowac za swoju wěru.

Naša wěra je wěra docyła čłowjenska, wěra, kotraž je kmana tež přewinyc wšu strašnu jednostranosć w techniskej ciwilizaciji. Wona po-

kazuje čłowjekam trajace hódnoty a zaměry jich žiwjenskeje prócy. Po našej wěrje je Bóh ľudžom dał za to wulkotne kmanosće a móžnosće (hľej nadawk Gen 1,28). A Chrystus žada sej wote wšitkich, kotřiž chceđa jeho scěhowac, jako najwažniše bratrowsku lubosć ke wšitkim čłowjekam. Tohodla ma džens čłowjestwo, hdyž je sej přez srědki nowočasněje techniki a ciwilizacije wjele bliže přišo, samo nowe a rjane šansy realizowac přiřazy Chrystowe. Počahi a móžnosće techniskeho a wědomostneho zromadneho džěla, planowanje a přewjedženje hoberskich wědomostnych projektow móhli a měli čłowjekow — tak wěrmy a toho so nadžijamy — skerje zblížić hač rozkorjeć. Cyrkej a jeje nawodža stajnje zaso k tomu namoľwjeja. Džensa w cyrkwi hižo dawno wjace njeknježa často šwikane zastarske srjedžowěkowske nahľady, kotrež su jej bohuľel mnoho zdžělaných ľudži wotcuzbnili. Jeli přestudujemy koncilowe teksty (wosebje konstituciju ‚Gaudium et spes‘), to jasne poznawamy. Najebač zmyľkow srjedžowěka (pad Galilei a pod.) kóždy sprawny čłowjek přiznaje, zo je runje na zakľadže křescanstwa a w Europje so wuwila moderna wědomosć.

Njech džens wědomostnicy a kosmonawca wěrja do Boha abo njech

sej mysla, zo do njeho njewěrja, jedne je wěste: Kóždy wědomostnik so spušća na móc wěrnosće, wěrnosće wo krutyach a wěstych zakonjach a zasadach přirody. Boža wola pak je, „zo bychy wšitcy ľudžo zbóžni byli a prawdu spóznali“ (1 Tim 2,4). Tak směm čerpac nadžiju za wuspěchow wědy a techniki, předewšem pak z počiwěho a wutrajneho džěla čłowjekow. M. Salowski (Kat. Posoľ)

**Kublanski džěn 1970
23. februara w Budyšinje
na Hornčerskej hasy —
Knježe, što mam ja činić,
zo bych zbóžny byľ?**

w 9 hodž. kemše (br. farar Albert-Hrodžišćanski)

1. přednošk: Chrystus je za nas wumřel (teologiska informacija) br. farar Lazar-Bukečanski
 2. přednošk: Čerpjenje jako naš přinošk za wuwijanje čłowjestwa br. farar Wirth-Kľukšanski
 3. přednošk: Za Chrystusom chodzić.
a) přiřady ze stareje serbskeje pobožneje literatury br. farar Albert-Budyski
b) literarne přiřady z našeho časa br. sup. Wirth-Njeswaćidľski
 4. Krótka rozprawa Serbskeje superintendenty
- Kónc w 16 hodž.
Přidžěc z wjesolej myslu a we wulkej ľěbje!

Prof. dr. Josef Hromádka njabohi

W Praze je w nocy wot přenjeho k druhemu dnjej hód 1969 po swěće daloko znaty profesor teologie na Komenskeho fakulce w Praze Josef L. Hromádka zemřel. My ewangelscy Lužicy Serbja čujachmy so z tutym wuběrnym mužom w česćownosći zwjazani, a wón je nam swoju lubosć a wutrobnu přichilenosć wjacerkroć wopokazał.

Njezapomnite nam wostanje zetkanje z nim 22. 4. 1951 w Budyšinje. Jeho pobožne a mudre napominanja běchu nam spomožne. Hdyž bě tehdom po wójnje nowa duchowna wokolina na nas přišla, trjebachmy tajkeho přečela z dobrej radu.

Farar z Čech nam wo njaboh prof. Hromádce pisa:

W zańdženym léce móžeše dohlédny dekan Praskeje ewangelskeje teologiskeje fakulty a znaty křesćanski měrowy prócowar prof. dr. J. L. Hromádka swoje wósomdziesiąte narodniny swjećić. Dnja 8. 6. 1889 bě so na Morawje narodźił. Wón bě syn ewangelsko-lutherskeje cyrkwy, ale bórže chodžeše po samostatnych pučach, kaž jeho wodžeše zajim za wšo, štož so tehdom stawaše w Europje na filozofiskim, na nabožnym a na politiskim polu. Studował bě we

Wienje, w Baselu, w Heidelbergu a w Aberdeeneje. Po studijach bě na wšelkich městach za wikara a fararja. Za čas přenjeje swětoweje wójny bě so wobdzělil na oktoberskej rewoluciji. Po jeje skónčenju bě mjez twarcami Čěskobratrskeje cyrkwy. W léce 1920 bu z profesorom Praskeje teologiskeje fakulty, z kotrejš bě zwjazany hač do swojeho kónca, hdyž tež naposledku jako wuměnkár. Hromádka je měl wulki wliw na wuwice fakulty, kotraž dósta bórže přez njeho reformowany charakter a přiřa zasady Korle Bartha, kotrehož přečel bě Hromádka čas žiwjenja.

Za čas drugeje swětoweje wójny bě wón ze swojeje swójbu w USA, hdžež bě za dekana fakulty w Princetonje a bě tam staw Presbyterjanskeje cyrkwy. W Americe bě wulki wliw měl na nabožne žiwjenje tamnišich Čechow a Slowakow. Tehdom tam nasta Narodna jednota Čěkosłowakskich ewangelikow. Wón wuda Husowy testament. Dokelž bě sobudželač prof. Rádra, bu tež wučomc přenjeho prezidenta CSR T. G. Masaryka.

Hromádka wšak ženje njezapře swoje sympatije ke komunizmej a k rewoluciji. Před samej drugej swětowej wójnje bu sobustaw wuběrka za pomoc demokratiskeje Španiskeje, kotryž sčelaše ilegalnje wojowarjow do Španiskeje, zo bychu tam přečiwo

Francej wojowali. Hdyž bě so Hromádka z USA wrócił, wustupowaše za dobre počahi křesćanow ke komunizmej. Wón wěrješe do dobyće komunizma po cylym swěće a chcyše, zo by so cyrkej tak zadžeržala, zo by tež w komunistiskim swěće za nju městna bylo. Wón bě přeswědčeny, zo ma komunizm cyly rjad křesćanskich idejow a zo je naddaw křesćanow, z nim hromadže dželač.

Při tym wšak Hromádka ženje njeje zabył zajimy cyrkwy a je je na wšelke wažnje zastupował před najwyšimi statnymi instancami. Jako wučomc Korle Bartha wojowaše přečiwo liberalnej teologii a běše kritiski wjednik narodnje romantisce orientowaneho Čěskobratrstwa. Jeho cyle žiwjenje bě napjelnjene z diskusijemi a wojowanjemi a běše z wjele stronow nadběhowany, a tola hladamy z připóznawanjom na tutoho čłowjeka, kotryž je měl chroblosć přečiwo wodže plůwač, haj, kotryž rady přečiwo wodže plůwaše.

Wjele časa dyrbi so minyć, přjedy hač budžetaj jeho dželo a jeho wliw na nabožnym, filozofiskim a na politiskim polu móc so prawje posudžować. Ale jedne je zawěšće wěro: Wón je stajnje swěru stał za wěrnosć a njeje ženje swojeho Knjeza zapřeł. A to je wjacje hač wšitke swětně česćowanja, rjady a doktoraťy dohromady. jn

Z wasadow

Bukecy: Wasadna rozprawa z léta 1969 (ličby w spinkomaj počahuja so na léto 1968). Wukřičilo je so 25 (36) džěci, 15 hólcow a 10 hólcow. Konfirmadow mějachmy 46 (52), 30 hólcow a 16 hólcow. Nimo toho wobnowještaj 2 dorosćenaj swój křesćanski slub. Wěrowanjow bě 11 (11), k tomu slušeja hišće 4 pory, kotrež buchu do druhich cyrkwjow přepokazane. Smjertnych podawkow běše 64 (57), 28 muskich a 36 žónskich. Spowědných běše 1160 (1340) wasadnych, 402 muskich a 758 žónskich; 1146 na němskej a 114 na serbskej spowědži. — Woprowali su naši wasadni za krajnocyrkwinske kolekty 2071,— (1720,—) hr, za wasadne kolekty na kemšach 7420,— (8600,—) hr, při woprawjenjach 427,— (272,—) hr, w bibliskich hodžinach 580,— (590,—) hr, za wobnowjenje cyrkwy 2400,— (4800,—) hr, za „Chlěb za swět“ 1160,— (1300,—) hr, za zwonkowne misionstwo 480,— (295,—) hr, za „Alberta Schweitzerowu skutk pomocy“ 180,— (90,—) hr, džakny wopor pačerskich džěci 520,— (432,—) hr, džakny wopor młodžiny na wokrjesnym młodžinskim dnju 230,— (360,—) hr. (My smy při wšěch ličbach přeco jenož polne hriwny mjenowali.) Wšitkim darcelam sluša wutrobný džak. — Ja chcu hišće něšto spomnić wo wopyće našich serbskich Božich službow: Najwjace serbskich kemšerjow běše smjertnu njeđzelu, mjenujcy 120 wasadnych, najmjenje njeđzelu Estomihi, mjenujcy 10 Serbow; haj wšak, tehdom ležeše wysoki sněh, a puče běchu zawěte! Hewak smy na wšědných njeđzelskich

Wobraz ze serbskeje wsy
Z kotreje? Za tym so was na Kublanskim dnju 23. februara 1970 prašamy.

dnjach přeco 20 hač do 30, na swjatej dnjach 30 hač do 50. — Ličby njejsu ženje rozsudžace w Božim kralestwje, tohodla tajka statistika přewulki wuznam nima. Wěste pokiwky pak wona tola dawa. La.

Michalska wasada w Budyšinje

W léce 1969 je so wukřičilo 43 džěci. Konfirmowali smy 43 džěci a 1 dorosćeneho muža. Wot 35 připowědanych porow bu 22 tu wěrowanych. 112 zemřětych wasadnych bu křesćansce pochowanych. Spowědných běše 1934 wasadnych, 549 muži a 1485 žonow. 42 króc smy po kemšach spowědz swjećili a 89 króc w do-

mach. Serbskich spowědných běše 62. — Woporniwosć za krajnocyrkwinske a wasadne kolekty je přeco zaso zwjeselaca. Džak ma so wosebje wšěm lubym wasadnym pražić, kiž su zaso za wutwarjenje našeje Michalskeje cyrkwy woprowali. Kaž kóžde léto buchu tež zašle léto někak 20 000,— hr woprowane, a to hižo nětko 6. léto! Haj, tak doho to hižo traje. Zašle léto smy — džak budž Bohu! — třěchi dowuporjedželi. To bě jara nuzne, ale wobćežne a drohe džěto! Nětko smy tak daloko, zo murjerjo znutřka murje wuporjedžuja. Wšě wokna we woltarnišću dostanu kulogte škleńcy. Specialne škleńčerstwo, firma Deckwarth w Zhorjelcu, hotuje hižo tute wokna.

Do toho maja hišce kamjenjorězba-
rjo pobrachowace džěle z pěškowca
wosebje za jedne wokno zhotowić.
Hdyž budźeja murje dowuporjězane,
započnu za tajke džěla wosebje
zdžělani a wot instituta za zdžerže-
nje pomnikow postajeni molerjo
džělać. Bóh chcył dać, zo lětsa derje
dopředka přindzemy. Nazymu lěta
1972 chce nam derje znata firma
Eule z Budyšina nowe byrgle do
cyrkwy stajić. Tak je wšo planowane.
Nětk chcył Bóh zaso swoje žoh-
nowanje dać a wosadnych hnuć,
dale z modlacej a woporniwěj wu-
trobu a z džělawej ruku zady wšeho
stać. P. A.

Z Malsec: 94 lět su před Bohom
krótki čas, ale za čłowšce žiwjenje
tójšto lět. A hdyž smě čłowjek 94 lět
někak čily a strowy přežiwić, potom
je to luta Boža hnada. Tak pak tež
wona — moja četa — to wobhladuje.
10. 12. lěta 1875 je so Marja Bart-
kowa rodź. Krawcec w Bělohór-
skim młynje narodźila jako džowka
młynka Jana Krawca. Štóz luboznu
krajinu tam wokoło mlyna znaje,
može sebi předstajić, kajke zbožow-
ne džěcatstwo je jubilarika tam
z młódšimi bratrami a sotrami pře-
žiwila, kiž pak su nětko hižo prjedy
njeje do wěčnosti zašli. Najstarša
je najwjetšu starobu docpěta. Džen-
sa, hdyž tute sady pisam, smy z njej
w kowarni w Malsecach jeje 94. na-
rodniny swječili. K maćeri, k wowce,
k prawowce a k ceće bě wězo tójšto
přiwuznych přichwatalo, zo bychy
ju, kiž je telko lubošce wusywała,
čescili a zwjeselili. Džakowni běch-
my wšitycy, zo bě zaso tak čila a stro-
wa mjez nami. Před třomi lětami bě
sej krótko po narodninach nohu na-
lamala. Z Božej pomocu je so pak
zaso tak zhrabala, zo je hišce samo
rjadki w zahrodce plěla. — Kak je do
Malsec přišla? Lěta 1907 wuda so na
kowarskeho mištra Adolfa Bartku.
Krótko lěta skutkowašaj w Delnjej
Kinje a potom sej kupišaj kowar-
nju w Malsecach. Malsečanska ko-
warnja zbudźuje we mni přeco zaso
zbožowne dopomnjeća z džěcatstwa.
Z nanom do Malsec konje kowac jěć,
to bě něšto cyle wosebiteho. Četa
měješe přeco něšto dobrego k swači-
nje. A wuj bě polny žortow. Ach,
možeš wón zajimawje powědać! Bo-
hužel smy wuja zahe zhubili. Lěta
1925 njenadźicy wumřě. Tak dotho
je četa hižo wudowa. Syn Jan, kiž
běše kowarstwo nawuknył, přimaše
so hnydom gratu; tak njemjelčeše
ženje w kowarni tuto nam znate
klinkotanje hač do džensnišeho
dnja. — Luba četa je tež swěrný
staw Michalskeje wosady. Wona je
kemšacy puć přez Wownjow, w dole
Sprjewje a přez Židow derje znata
a jón husto chwatajo přeběhala. Ale
wona bě na kemšach! Kajka to swě-
ra! Prosimy Boha, zo by jeho swja-
ty Duch ju dale wjedł a ju dale skru-
čil we wěrje do přichadźaceho
Knjeza. P. A.

Klukš: 3. januara zeńdžechu so w
Klukšu cyrkwinsky předstejićerjo z
Chwacic, Malešec, Poršic, Hrodzišća,
Barta, Hućiny a Klukša. Hłowna te-
ma bě zeznaće susodow a jich pro-
blemow. A to bě dobra wěc. Dokelž
běchmy jenož na 35, njebě zhroma-

dźizna přewulka a tak někotryžkuli
so jimaše słowa. Kaž zhonichmy,
wotjědžechu wšitycy jara spokojom.
Myslmy na to, zo so hišce raz w tu-
tym lěće schadźujemy a potom z
konkretnymi problemami.

Klukš: Klukšanskeho fararja su
katolscy bratřa prosyli, před mło-
džinu přednošować wo ewangelskej
cyrkwi. Z wulkej wjesolósoty po ka-
tolskich Serbach jězdzi a je jónu
wob měsac w jednej wosadze z ho-
sćom. Zo je zajim, pokaza přeco
znowa žiwa rozmołwa. Katolske wo-
sady, w kotrychž so kublanske wje-
čory młodžiny wotměwaja, su Ba-
čoń, Budyšin, Chrósćicy, Klóšter,
Kulow, Njebjelčicy, Radwor, Ra-
lbicy, Wotrow a Zdžěr. Zo su wje-
čory přeco jara derje wopytane,
njetrjeba so poprawom přispomnić.

Klukš: Paćerske džěci našeho
cyrkwinskeho wokrjesa maja wot
18.—22. 2. 1970 zaso swój kublanski
čas. Tež lětsa so zaso na 200 wob-
džěli. Wšelake wosady budźeja jich
hospodowac. Pjatk pojedju kaž kóžde
lěto do Drježdžan. Njedźelu so
skónčnje wšitycy w Budyšinje zaso
zeńdu. Program njedzele předwidža
přednošk lékařja dr. Beiera z Wos-
porka a diakona Fritza Reschki.

Klukšanske paćerske džěci pojedju
z Hućinjanskimi hromadze.

Njeswaćidlo: Ličby wosadneho ži-
wjenja z lěta 1969, přirunajo z lětom
1968. Křćenjow: 24 (39); paćerskich
džěci: 45 (56); wěrowanjow: 8 (7);
spowědných: 1008 (1032); chowa-
njow: 45 (54).

Njeswaćidlo: Sobotu po Třoch
Kralach pochowachmy na rjanym
nowym Rakečanskim pohrjebnišću
swěrnú wosadnu Hanu Marju Schu-
sterc z Njeswaćidla. Narodźila bě so
kónc lěta 1883 w Rakecach. Hišce nic
18 lět stara přičahny do našeje wo-
sady jako služobna a je tutomu do-
mej swěrna wostala nimale polne 70
lět. Na kóncu wězo nic wjacje jako
služobna, ale nětk jej služachu a ju
wothladachu w jeje chorosći či, ko-
trychž bě wona něhdy z wulkej lu-
bosću pěstowala.

Kajka to rjana swěra!

Serbske kemše w Drježdžanach

Druheho adwenta l. 1969 běchu
zaso serbske kemše w Drježdžanach.
Wosada zetka so kaž přeco w Mar-
kovej cyrkwi w Pieschen. Najebać
sylneho mroza běchu někak 20 kem-
šerjow přichwatali. Wězo, hdyž
spominamy na to, zo prjedy so wot-
mějachy Serbske bože služby we
wulkej křižnej cyrkwi, njeje to jara
wulka ličba. Nimo pisarki běchu to
bohužel jenož stari. Knjeni Zahrod-
nikowa, kotraž swěrnje wšěm Ser-
bam časy napisa a so wo zwonkow-
ne wěcy teje njedzele stara, je drje
hižo někotrych serbskich studentow
přeprosyla, ale bjez wuspěcha. Nje-
směmy so pak wo tym přejara rudzić
dać. To praješe nam tež knjez farar
Albert z Budyšina w předowanju wo
teksće njedzele: Zjewj. Jana 3, 1—6;

wosada w Sardesu měješe zwonkow-
nje wulki nahlad, wulke mjeno a
běše tam mnoho aktiwity, ale znutr-
ka jej hižo pobrachowaše duch Chry-
sta. Nic na kwantitu, ale na kwalitu
dyrbimy hladac. A zo je w Serbach
hišce woprawdźita wěra, to drje nje-
možemy přec.

Prjedy hač pak farar nam w do-
brym předowanju Bože slowo wu-
kladowaše — běše hišce male nje-
zbožo. W napoľ štyrjoch mějachy so
kemše započec, ale farar tu njebě.
Što činić? Najprjedy čakachmy. Ja
so hižo znutrkwonje na to přihoto-
wach, zo dyrbbju snano nyšpor činić,
dokelž předowanje a talar wězo nje-
mějach sobu. Potom měješe něcht
zbožownu myšličku, w Budyšinje za-
zwonić, hač drje je farar z awtom
jěl a — štož so njenadźijachmy —
při wulkim sněze a hladkosći so ně-
što stało. Zhonichmy, zo je wón hižo
w dwanaćich z čahom wotjěl. Nó,
potajkim móht wón hišce přinć. Ale
tajkele zapozdženje! Nadobo zwony
zwonjachu; farar bě mjez tym při-
jěl. Poskachmy ze zajimom na jeho
předowanje, kotrež nam praješe, zo
my jako křescenjo ženje njesměmy a
njemožemy nadźiju zhubić.

Po kemšach so kemšerjo zhroma-
džichy hišce na matu bjesadu we far-
skej žurli, kiž je wosadny farar
ekstra za nas tepić dał. Kofej drje
njeběše, ale tola wostachmy doś
dotho chwilu tam. Farar Albert in-
formowaše nas najprjedy wo wob-
čežnej jeho jězbje do Drježdžan:
Najprjedy měješe čah zapozdženje,
potom běše tón přichodny w Arns-
dorffe hižo přec, tak zo dyrbbeše ze
znatymi wot tam z taksu jěć, hdyž
chcyše hišce do wječora na cylu być.
Tu potom hišce naposled tramwajka
stawkowaše. Tak běštej přitomnosć
f. Alberta a jeho služba za wosadu
ważnej. Zhonichmy potom najnowše
wo stawje twarskich džělow na Mi-
chalskej cyrkwi. Wo tym sće zdžěla
w „Pomhaj Bóh“ čitali. Přendžechmy
na kóncu hišce skrótka k „persona-
lijam“. Serbska křescanka knjeni
Debricowa běše w nazymje wumřěla
a chowaše so w mojej nětčijej Japo-
štskeje wosadze. Přichodne serbske
kemše maja być w aprylu, po ju-
trach, hdyž njeje wjacje tak zyma.
Nadźijamy so, zo wšitycy a tež či,
kiž tutón raz njemožachu pódla być,
přindu. R. K.

Njedźelu Invokavit (15. februara 1970)
w 14 hodź.

ekumeniska nutrnosć w Budyšinje
w serbskej cyrkwi Našeje lubeje
Knjenje

Kublanski džen, pónđzelu, 23. 2. 1970
w Budyšinje na Hornčerskej hasy
započatk w 9 hodź. z kemšemi
(br. farar Albert z Hrodzišća)
kónc wokoło 16 hodź.
Přindźe z wjesolej myslu a we wul-
kej ličbje!

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Ser-
bow. — Wuchadza jonkróć za měsac z li-
cencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola
předsydy Ministerskeje rady NDR. — Rja-
duje Konwent serbskich ewangelskich du-
chownych. — Hłowny zamolwity redaktor:
superintendent Gerhard W l r t h - Njeswa-
ćidlski. — Ludowe nakładnistwo Domo-
wina, Budyšin. — Čisć: Nowa Doba, čisćer-
nja Domowiny w Budyšinje (III-4-9-100).